

Overweging bij Vierde zondag in Advent

20 december 2015

Lucas 1; 39-45 en Micha 5; 1-4a

Mieke, eerstejaars student psychologie, zit op de bank in haar studentenkamer en bedekt haar gezicht met haar handen. Ze heeft zojuist iets ontdekt dat haar hele leven op de kop zet. Het ene doemscenario naar het andere komt in haar op: "Minstens drie maanden niet kunnen studeren, dat betekent minstens 5 tentamens niet kunnen maken... Dat betekent studievertraging. En schulden. Misschien moet ik wel helemaal stoppen. En dan? Een uitkering? Bij de Lidl achter de kassa? En Roy, wat zal die wel zeggen? Hij wil dit vast niet, we zijn nog maar zo kort samen en hij is toch van plan om volgend semester in Italië te studeren... Nooit meer uitgaan. En al m'n vriendinnen dus kwijtraken, want als ik nooit meer tijd heb... Zal ik dan maar weer bij m'n ouders gaan wonen? O nee!" Mieke staart radeloos naar het staafje met de twee blauwe strepen in haar hand. Zwanger. Wat moet ik nou?

"Na enkele dagen vertrok Maria met spoed naar het bergland, naar een stad van Juda."

In de week hierna gaat Mieke niet naar colleges. Ze sluit zich op in haar kamer, slaapt weinig en piekert. Het ene moment is ze panisch, op andere, kalmere momenten ontdekt ze tot haar eigen verbazing dat er ook iets anders is: een soort blijdschap, heel klein en stil nog, om dit wonder – want dat is het toch ook. Een klein mensje dat in haar groeit. En als ze goed luistert naar die stille stem, dan weet ze dat ze die wil volgen. Maar niet hier. Niet tussen haar studievriendinnen, die zouden er niets van begrijpen, en ook niet bij haar ouders. Die zouden het absoluut niet goedkeuren. Ze vertrekt. Ze kiest voor het kleine, het kwetsbare. Ze kiest voor haar kind. En ze geeft zich over aan een onzekere toekomst.

Maar waar kan ze heen? Ze herinnert zich haar nicht, Elisabet, die ze al jaren niet gezien heeft en die wel 20 jaar ouder is dan zij. Er is niet veel wat de beide vrouwen verbindt. Maar één ding nu dan toch: een kind op komst, een zwangerschap, en in beide gevallen onverwacht. Misschien dat Elisabet haar begrijpt, misschien zal zij haar niet afwijzen. Misschien.... maar waar kan ze anders heen?

Bang en in de war besluit Maria het erop te wagen, en ze haast zich naar het huis van Zacharias – die niet thuis is, Godzijdank, want hoe zou ze haar situatie uit moeten leggen aan een man? Ze begroet haar nicht Elisabet: "Elisabet, ik ben...." Tranen. Maar ze hoeft het niet verder uit te leggen, Elisabet heeft het al gezien, ze herkent de blik in haar ogen.

Meteen toen Elisabet de begroeting van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot. Elisabet werd vervuld met heilige Geest.

In sommige Bijbelvertalingen staat daar nog een klein zinnetje voor: "En het geschiedt" Een paar woorden

maar, en toch essentieel: en het geschiedt. En het gebeurt. Er gebeurt iets. Iets komt in beweging. Iemand wordt bewogen. Het kind, de toekomst, komt in beweging, er tekent zich alvast iets af van hoe het straks zal zijn – kan zijn.

En ook Elisabet komt in beweging. Ze staat op en omarmt haar nichtje: Kom maar, wees niet bang. Hier mag je zijn. Een schande ben je? Niets daarvan, een zegen ben je. Jij en het kind dat je draagt. Zegenen, 'goed zeggen' betekent dat letterlijk. Gezegend ben je – hoor je? – niets dan goeds valt er over je te zeggen.

Elisabet probeert aan Maria uit te leggen wat er gebeurde, dat ook zij zich gezegend voelde toen Maria haar aankeek met die angstige blik in haar ogen. *“Op het moment dat je groet in mijn oren klonk, sprong het kind van blijdschap op in mijn schoot”*. Er gebeurde iets met me, zegt Elisabet, toen ik je zag. Ik besepte hoe ik jij ben, en jij mij. Hoe jouw lot het mijne had kunnen zijn – want hoe vaak ben ik niet bang geweest dat hij me zou verlaten, mijn Zacharias, toen het kind waar we zo naar verlangden maar niet kwam? Zou ik jou dan nu in de steek laten? *“Gelukkige vrouw, zij die gelooft! Wat haar namens de Heer is gezegd, zal in vervulling gaan.”* Zij die gelooft – en wat het betekent om te geloven wordt hier misschien wel in zijn meest radicale vorm duidelijk: geloven, 'credere' in het Latijn, betekent letterlijk 'je overgeven'. Aan dat wat komen gaat, aan God, erop vertrouwend dat Hij voor je zal zorgen als voor de lelies in het veld: mij zal niets ontbreken. Je hebt niet toegegeven aan de wanhoop, zegt Elisabet, je hebt het laatste woord niet aan de angst gegeven, maar aan de hoop. Gelukkig ben je als je zo kunt leven – als je zo kunt geloven.

Lucas zet hier een beeld neer van twee vrouwen in hun zuiverste kracht: in een ultieme overgave aan het leven en aan elkaar. Want geloven, je toevertrouwen, dat doet Elisabet ook, al zegt Lucas dat er niet expliciet bij. Want wat zal háár man wel zeggen, wat zullen háár burens zeggen als ze ontdekken dat ze onderdak verleent aan een ongetrouwde, zwangere vrouw? Misschien voelt Elisabet zich daarom gezegend, misschien roept ze daarom uit *“Waar heb ik het aan te danken dat je bij mij komt?”* – omdat Maria, met haar onuitgesproken vraag, Elisabet in staat stelde om over haar eigen grenzen te stappen, om zich zonder voorbehoud over haar te ontfermen en hierin werkelijk Mens te worden. Niet meer vrouw, niet meer individu, maar Mens.

En uit deze twee vrouwen, deze twee heel gewone, buitengewone vrouwen, zullen twee hele kleine, grootse mannen geboren worden. Dat dat nu eenmaal zo werkt, wist ook Micha al. *“Uit jou, schrijft hij, te gering om te zijn, zal er een voor Mij voortkomen.”* Een man uit één stuk, eenduidig, zonder dubbele agenda. Eén man, eentje maar, die zo is – dat is voldoende. Hij zal de mensen tot troost zijn en steun, zodat zij terug durven keren tot de Vader. Zodat wij durven opgeven wat we denken nodig te hebben, maar waarvan we in ons hart weten dat het ons in werkelijkheid vastzet. Wat ons blokkeert om te zijn wie we zouden willen zijn. Eén man, tot troost en steun – zodat ook wij zullen durven en doen wat Maria en Elisabet deden: vertrouwen op God, en opkomen voor elkaar. En als we dat doen, als we het erop wagen,

zullen we Hem ontmoeten zoals Micha beschrijft: Hij zal daar staan. En Hij zal vrede zijn.